

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ім. М.І.ПИРОГОВА

СЕРТИФІКАТ

учасника

Белкін Ігор Володимирович

*брав (-ла) участь у роботі
II Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю*

**ФІЛОСОФІЯ У СУЧАСНОМУ
НАУКОВОМУ ТА СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ
ДИСКУРСАХ**

19 листопада 2021 року

Ректор академік НАМН України

проф. В.МОРОЗ

м. Вінниця, 2021 р.

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

Власенко Олег Володимирович доктор медичних наук, професор, проректор з наукової роботи Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова,

СПІВГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Черкасов Святослав Васильович доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

Харьковченко Євген Анатолійович доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри релігієзнавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Вергелес Костянтин Миколайович доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Куліш Павло Лаврентійович кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

Мельник Віктор Мирославович, кандидат політичних наук викладач кафедри політології філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Реєстрація учасників (9.30 – 10.00).
2. Відкриття роботи конференції. Пленарне засідання (10.00 – 12.30)
3. Перерва (12.30 – 13.00)
4. Робота конференції (13.00 – 16.00)

Відкриття:

проректор з наукової роботи Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова,
д.мед.н. проф. Олег Володимирович Власенко

Виступи на пленарному засіданні

1. Черкасов Святослав Васильович *д.філос.н., професор, завідувач кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова*

АНАЛОГІЯ В КЛІНІЧНІЙ МЕДИЦИНІ. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ.

2. Харьковченко Євген Анатолійович *д.філос.н., професор, завідувач кафедри релігієзнавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА УКРАЇНИ: ВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ДО КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ.

3 Вергелес Костянтин Миколайович *д.філос.н., професор, професор кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова*

Вергелес Тетяна Михайлівна *асистент кафедри загальної гігієни та екології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова*
ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ КУРСУ «АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ» У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.

4. Karwacka Aneta *director of Terapeutyczny Punkt Przedszkolny «Stoneczna Kraina», Jaworzynce, Silesian voivodeship, Polska.*

CHILD'S ENVIROMENT

5. Chelysheva Tetyana Evhenivna *Master degree in Local and Global Development, Faculty of Social and Political Science Alma Mater Studiorum - Università di Bologna Idex Corporation, Reggio Emilia, Italia*

POLITIICAL PERCEPTION AND PARTICIPATION OF UKRAINIAN IMMIGRANTS IN ITALY

19. Соколовський Олег Леонідович, *д.філос.н., доцент, доцент кафедри філософії та політології Житомирського державного університету імені Івана Франка*

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ОРТОДОКСІЇ ЯК КАТЕГОРІЇ У РЕЛІГІЄЗНАВСТВІ

20. Ханжи Володимир Борисович, *д.філос.н., професор, завідувач кафедри філософії та біоетики Одеського національного медичного університету*

ЧАСОВИЙ ВИМІР ВЕКТОРІВ СВОБОДИ ВОЛІ В ФІЛОСОФІЇ НОВІТНЬОГО ЧАСУ

21. Шевченко Сергій Леонідович *д.філос.н., професор, професор кафедри філософії, біоетики та історії медицини, Національного медичного університету імені О. О. Богомольця*

Шевченко Олена Володимирівна *к.юрид.н., доцент, доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права, Київського національного торговельно-економічного університету*

ДО СПЕЦИФІКИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ МЕРОЛЬДОМ ВЕСТФАЛЕМ СПІВВІДНОШЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ЛІБЕРАЛІЗМУ І МОРАЛЬНОГО КОМУНІТАРИЗМУ В КОНТЕКСТІ ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНОЇ ДІАЛОГІЧНОЇ ЕТИКИ

22. Ямчук Павло Миколайович *д.філос.н., професор, професор кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін Уманського національного університету садівництва, академік НАН ВО України*

УСВІДОМЛЕННЯ ФЕНОМЕНУ МАСОФІКАЦІЇ (ДЕКІЛЬКА РОЗМИСЛІВ ПРО ТЕОРІЮ Й ПРАКТИКУ МАСОФІКАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ В РЕЦЕПЦІЇ ТА АКсіОЛОГІЧНОМУ ОСМИСЛЕННІ Х. ОРТЕГІ-і-ГАСЕТА ТА В.Я. ЛАКШИНА)

Виступи:

1. Беднарчик Тарас Романович *к.філос.н., доцент, доцент кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова*

Беднарчик Мирослава Вікторівна, *викладач вищої категорії Вінницький медичний коледж ім. Д.К. Заболотного*

ДОБРОЧЕСНІСТЬ НАУКОВЦЯ ЯК СВІТОГЛЯДНА ПРОБЛЕМА

2. Бєлкін Ігор Володимирович *к.пед.н., старший викладач кафедри історії України та філософії Вінницького національного аграрного університету*

ПРОЦЕДУРНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ, ПРОВЕДЕННЯ І РОЗБІР РОЛЬОВОЇ ГРИ

Белкін І.В.,
к. пед. н.
старший викладач кафедри
історії України та філософії
*Вінницький національний
аграрний університет
м. Вінниця, Україна*

Процедурні аспекти створення, проведення і розбір рольової гри.

Сьогодні в усьому світі сучасної вищої школи є безліч підходів і трактувань сучасних методів активного навчання. Ми не перші хто вкотре зупиняється на такому багатогранному питанні як ділова гра і намагаємось в черговий раз дати визначення тому, що ж це є насправді під кутом нашого зору.

Ділова гра - це сукупність форм та методів навчання та прийомів, згідно яких змодельовано предметний і соціальний аспекти змісту професійної діяльності. Напрямки впливу за допомогою ділової гри є самими різноманітними, зокрема, у найбільшому своєму відображенні, вона призначена для набуття професійних умінь та навичок. У діловій грі розгортається практична діяльність студентів на основі імітаційно-ігрової моделі, що відображає зміст, технології і динаміку професійної діяльності фахівців.

Ділова гра - це засіб розвитку професійного творчого мислення, в ході якої студенти набувають здатності аналізувати виробничі ситуації і вирішувати нові для себе професійні завдання.

Ділова гра є найкращим з активних методів активного проведення занять. На відміну від інших традиційних методів навчання, вона дозволяє більш повно відтворити практичну діяльність, виявляти проблеми і причини їх появи, розробляти варіанти вирішення задач, оцінювати кожен із цих варіантів, приймати рішення і визначати механізм його реалізації.

Перевагою ділових ігор є те, що вони дозволяють: розглянути певну проблему в умовах значного скорочення часу; освоїти навички виявлення, аналізу та вирішення конкретних ситуацій; працювати груповим методом при

підготовці та прийнятті рішень, орієнтації в нестандартних ситуаціях; концентрувати увагу учасників на головних аспектах проблеми і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; розвивати взаєморозуміння між учасниками гри.

Ділові ігри - справа доволі дієва, практична та серйозна. Ось уже кілька десятиліть цей метод активно використовується в усьому світі для навчання майбутніх фахівців і не тільки. Цей метод має серйозні переваги в порівнянні з багатьма іншими методами навчання. Участь у ділових іграх може дати не тільки знання, але і безцінний досвід, який в умовах розміреного існування треба набувати роками. Крім того, за допомогою ділових ігор можна вчити і вчитися таким важливим для успішної роботи якостям, як комунікативність, лідерські якості, вміння орієнтуватися в складній ситуації. Можна моделювати стресові і критичні ситуації, тренувати не тільки окремих людей, але і команду. Вчитися бути командою.

Тому у контексті тематики даної статті ми зупинимось на типових аспектах, які обов'язково супроводжують весь процес ділової гри. Без яких вона не може існувати та давати той, важливий і очікуваний результат, про який вже так багато було сказано різними авторами та науковцями. Безумовно, наша позиція у контексті змісту, який ми розкриваємо є далеко не всією та далеко не останньою із загального переліку атрибутів ділової гри. Але враховуючи об'ємність вибраної тематики, ми зупинимось на одній із актуальних сторін ділової гри.

Чи потрібно це все в сучасній вищій школі? Відповідь однозначна. Звичайно ж "Так". Адже мета сучасної вищої школи - це успішна людина-фахівець. І тому, ми граємо! І самі створюємо ділові ігри.

Інтерес, що виник нині до проблеми використання ділових ігор в навчанні, обумовлений, передусім, зміною завдань у діяльності закладів вищої освіти. Від викладача в значно більшій мірі вимагається не лише сформувати навички і розвинути вміння, що передбачені програмою навчання, а й, у першу чергу, навчити студентів творчо користуватися ними [2. С. 32].

Рольова гра – один із основних методів активного соціально-психологічного навчання, тому вона є частиною майже кожного як тренінгу, так і навчального процесу. При плануванні тренінгу (ділової гри) і підготовці методичних матеріалів до нього перед тренером (коучем, викладачем) постає питання: використовувати готові сценарії ролевої гри чи вигадувати свої?

На мій погляд, головне, що відрізняє ділові ігри від інших методів навчання, – це те, що їхньою основою може бути як модель навчально-виховного процесу в цілому, так і його окремих елементів (об’єкт керування або керуюча система); друга відмінність полягає в тому, що в діловій грі система, яка моделюється, розглядається як динамічна. У грі це можна побачити у вигляді так званого “ланцюжка рішень”; третя відмінна риса полягає в тому, що наявність “ланцюжка рішень” виділяє ділову гру зі всіх методів активного навчання [4].

В наш час існує велика кількість джерел, до яких можна звернутися в пошуках готових сценаріїв ролевих ігор. Разом з тим немає жодної гарантії, що рольова гра, взята з книги, написана навіть самим іменним і заслуженим автором, не зіграє з вами злий жарт і не провалить так ретельно спланований і виплеканий тренінг або сценарій ділової гри [1. С. 25].

І причин для такої неприємної неочікуваності може бути декілька. Охарактеризую основні із них.

1. Ролева гра не відповідає особливостям реальної діяльності групи, не враховує її специфіку - і в результаті виявляється «неправдивою», що різко знижує мотивацію групи на роботу з грою.

Викладач може уникнути описаної помилки, якщо приділить достатню увагу попередній діагностиці сценарію ділової гри.

2. Рольова гра пропонується викладачем на ранніх стадіях розвитку групи, коли учасники не готові до саморозкриття і атмосфера в групі характеризується певною напруженістю.

Характерними причинами вищеописаної ситуації можуть бути, зокрема, початкова стадія співпраці викладача і групи (наприклад перше заняття

дисципліни. Коли студенти лише входять в курс справи). Далі можна зауважити і те, що викладач не налаштував поки що необхідного, психоемоційного контакту зі студентами.

Причиною також може бути і відсутність чітко поставленої мети перед студентами. Мотивації їх проявити себе в тій чи іншій ролі.

І це не є похибками власне сценарію до чужої гри. Це помилка викладача, який запозичує чужу програму, не розібравшись в ній і критично її не оцінивши.

Що ми бачимо, внаслідок використання процесу ділової гри на ранній стадії? Поки студенти ще не зорієнтувалися в доцільності ділової гри і надмірно затиснуті, рольова гра не дає очікуваних результатів. Викладачу дуже важко знайти активістів на участь; як правило, він змушений назначити їх сам. Гра проходить дуже скуто, гравці напружені. Коментарі групи мізерні, викладачу доводиться багато говорити самому. На перших етапах роботи тренінгової групи учасники часто більше стурбовані запитаннями власної психологічної безпеки, ніж активною участю в тому, що відбувається, намагаються піти від прийняття на себе відповідальності.

Тому рольова гра повинна пропонуватися групі в потрібний момент, з урахуванням особливостей її динамічного стану.

Чужий сценарій ще не означає - добрий сценарій. Він може утримувати в собі цілий ряд спірних моментів.

Іноді буває і так, що сценарій ділової гри в цілому непоганий, але він не відповідає особистісним особливостям викладача, специфіки його індивідуального стилю роботи. Працюючи за таким сценарієм, викладач відчуває себе некомфортно і це впливає на якість його роботи. Напевно, тому багато викладачів, звертаючись до готових програм, намагаються адаптувати їх «під себе».

Який висновок? Запозичення чужого сценарію можливе, однак вимагає критичної його оцінки.

3. Похибки інструкцій до рольової гри - надмірність, недостатність або суперечливість інформації, яка дається гравцям, неясність або неадекватність їх завдань. То, що ви взяли рольову гру з книги, ще не означає того, що вона якісно складена.

Однак заздалегідь виявити похибки в чужому сценарії ви зможете, тільки якщо будете знати, яка інформація та мета в сценарії повинна бути і за якими правилами вона складається. Ось і виходить: або викладач пише інструкцію до рольової гри сам, або адаптує готову методику рольової гри під себе, вивчаючи кожен пункт запропонованої, вже готової гри. Типовий алгоритм складання інструкції до рольових ігор, я пропонуватиму нижче.

4. Невідповідність рівня складності завдання у рольовій грі з можливостям групи. Наприклад, неналежно підготовленій групі пропонується гра, яка вимагає високого рівня розвитку тих чи інших умінь. Замість того щоб створювати робочу атмосферу і приносити задоволення, така гра викликає у групи відчуття розгубленості і пригніченості.

Ця помилка може зустрітися і в ситуації, коли ви придумаете свій сценарій до рольової гри (а не запозичуєте чужий) і не враховуєте рівень наявної підготовки групи.

Отже, ми розглянули найбільш типові труднощі, які виникають при некритичному запозиченні готових сценаріїв до рольових ігор. Перераховані вище проблеми виникають, як ви бачите, через те, що готовий сценарій може містити неточності, мати свої нюанси, а викладач це не враховує і бере гру в свій тренінг, або ж гра написана якісно, але вона - не для даної групи і не для даного тренінгу.

Другий варіант, який завжди є в запасі у викладача, - написати власний сценарій до рольової гри. Звернемося до його розгляду.

Написання сценарію до рольової гри починається аж ніяк не з складання інструкцій гравцям. Навпаки - це один із заключних моментів. Розробка сценарію вимагає від викладача інтелектуальної роботи по усвідомленню

спочатку загального задуму гри, її цілей. Пізніше розробляється сценарій (складові етапи) [3. С. 18].

Нижче пропоную можливий (і не єдиний) алгоритм написання сценарію до рольової гри. Ось він в стислому вигляді.

АЛГОРИТМ НАПИСАННЯ СЦЕНАРІЮ ДО РОЛЬОВОЇ ІГРИ

0. Визначтесь, навіщо вам потрібно проводити рольову гру. Чи є необхідність це робити. Якщо є, то чому ви збираєтеся скласти інструкцію до неї, а не запозичити готову?

1. Чітко сформулювати мету, яка буде основою в рольовій грі.

2. Визначити цілі вміння та задачі. За необхідності розкласти їх на елементарні або більш прості.

3. Визначитися з кількістю дійових осіб (у разі необхідності груп/підгруп).

4. Змодельовати відносини дійових осіб, розподіл їх за окремими ознаками, зокрема такими як статус, цілі, стать, обов'язки та інше.

6. Визначити позицію та роль інформації між персонажами, визначити, якою буде її роль у загальному контексті ділової гри.

7. Поділити рольову гру на логічні, взаємодоповнюючі етапи (блоки).

8. Отримання та опрацювання результатів ділової гри.

Отже, які висновки можна зробити? Використання готових рольових ігор - цілком виправданий хід, однак вимагає від організатора саме усвідомленості у використанні матеріалу, його чіткого попереднього аналізу з урахуванням специфіки цілей і завдань тренінгу, а також особливостей групи. Досить часто гра може бути ефективно використана в тренінгу після її адаптації, внесення в інструкцію змін, які роблять гру цілком придатною до використання в контексті конкретного тренінгу і конкретної групи.

Література:

1. Азарнова А.Г. Метод ролевой игры в тренинге. – СПб.: Речь, 2011. – 347 С.
2. Белкін І.В. Професійна підготовка менеджера маркетингових комунікацій на основі ділових ігор. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. №15. С. 31-37.
3. Донских А.Г. Корпоративные деловые игры. Методика разработки и проведения. Практическое пособие для бизнес-тренера. – СПб.: Речь, 2011. 126 С.
4. Хлебнікова, Т. М. Ділова гра як метод активного навчання педагога : навчально-методичний посібник для викладачів, слухачів ІПО, директорів шкіл, керівників РУО. – Х. : Вид. група “Основа”, 2005. – С. 7–11.